

Quick scan Flora en fauna

op het terrein van de voormalige Bekkerschool te Naarden

projectnr. 248855

revisie 01

19 april 2012

auteur

ir. M. Korthorst

Opdrachtgever

Bouwmaatschappij Verwelius B.V.

Energieweg 2

1721 ED HUIZEN

datum vrijgave

19 april 2012

beschrijving revisie 0.1

definitief

goedkeuring

drs. B. Fit

vrijgave

ir. A.J. Bosma

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

ir. M. Korthorst

Tekstbijdragen:

ir. M. Korthorst

Fotografie:

ir. M. Korthorst

Vormgeving:

Oranjewoud

Datum van uitgave:

Contactadres:

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere Stad

Copyright ©

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud	blz.
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doel	4
1.3 Leeswijzer	5
2 Wettelijk kader	6
3 Gebiedsbeschrijving	8
3.1 Situering plangebied.....	8
3.2 Toekomstige situatie	9
4 Methode.....	10
4.1 Bureaustudie natuurwaarden	10
5 Onderzoeksresultaten	11
5.1 Bureaustudie	11
5.2 Terreinbezoek.....	11
5.3 Conclusie Natuurwaarden	12
6 Toetsing aan natuurwetgeving.....	13
6.1 Effecten op de beschermde gebieden.....	13
6.2 Effecten op beschermde soorten	13
6.2.1 Vogels	13
6.2.2 Zoogdieren	13
6.2.3 Amfibieën en reptielen.....	14
6.2.4 Planten	14
6.2.5 Overige beschermde soorten	14
7 Conclusies en aanbevelingen	15
7.1 Conclusie	15
7.2 Tot slot.....	15
8 Literatuur.....	16
<u> </u> Bijlage 1: Wettelijk Kader	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op het terrein van de voormalige Bekkersschool in Naarden zullen woningen ontwikkeld worden. De aanwezige bomen en groenstructuren op het terrein zullen hiervoor grotendeels gekapt en verwijderd moeten worden. Het plangebied bevindt zich binnen het stedelijk gebied van Naarden aan de rand van de historische vestigingsstad, het leef- en broedgebied van een specifiek aantal beschermde en kenmerkende soorten in het kader van de Flora- en faunawet.

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Het herontwikkelen van de terreinen valt onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet.

In het kader van het nieuwe bestemmingsplan zijn diverse gebiedsonderzoeken uitgevoerd, waaronder een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Dit onderzoek 'Ecologisch quickscan locaties Bekkersschool en apostolisch kerk' (RBOI) uit 2005 is gedateerd, waardoor een update noodzakelijk is. Deze quickscan toetst de herontwikkeling van het terrein aan de huidige standaard van de Flora- en faunawet.

Figuur 1-1: Ligging plangebied te Naarden

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van de voorliggende Quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of een aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 introduceert het wettelijk kader. De achtergrondinformatie van de planontwikkeling staat beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 beschrijft de methode, hoofdstuk 5 gaat in op de onderzoeksresultaten en het veldbezoek. Hoofdstuk 6 omvat de effectenbeoordeling en maatregelen om effecten te voorkomen of te beperken. In hoofdstuk 7 staan de conclusies van de toetsing beschreven. In de bijlage is een uitgebreide beschrijving opgenomen van het wettelijke kader.

2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in **gebiedsbescherming** en **soortbescherming**.

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming omvat Beschermde Natuurmonumenten aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, Speciale Beschermingszones (SBZ/Natura 2000) aangewezen in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn en de Ecologische Hoofdstructuur. De gebiedsbescherming van Natura 2000 is sinds oktober 2005 volledig geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten een beschermd gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze geldt overal in Nederland. In het kader van de Flora- en faunawet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Om bij het opstellen van plannen, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen. Indien als gevolg van werkzaamheden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten worden geschaad, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze moet worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- **algemene soorten** (tabel 1-soorten); waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een complete vrijstelling
- **overige soorten** (tabel 2-soorten) waarvoor een vrijstelling geldt, indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode momenteel niet van toepassing, zodat ook voor deze soorten een ontheffingsplicht geldt. De voorwaarden waaronder voor deze soorten een ontheffing kan worden verkregen zijn minder streng dan voor de strikt beschermde soorten.
- **strikt beschermde soorten** (tabel 3-soorten) waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied

Vrijstellingsbesluit

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten) een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Als er beschermde en minder algemene soorten (tabel 2 & 3 soorten) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze negatieve effecten ondervinden door de wijzigingen of de werkzaamheden in het plangebied. Bij schade of verstoring van beschermde soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden bij Dienst Regelingen.

Zorgplicht

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Speciale bescherming genieten die vogelsoorten die het gehele jaar of jaarlijks dezelfde nestlocatie gebruiken. Deze vaste verblijfplaatsen zijn **jaarrond beschermd**.

Slechts een beperkt aantal vogelsoorten (zie tabel 2.1) bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Overigens maken de meeste vogels elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.

Tabel 2.1: Jaarrond beschermde vogelnesten (Ministerie van LNV, 2009)

Soortnaam	Categorie vaste nesten	Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het <i>gehele seizoen</i>
Steenuil	1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
Gierzwaluw, Huismus, Roek	2	Nesten van koloniebroeders die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Grote gele kwikstaart, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Slechtvalk,	3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer, Wespendif, Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Indien een ruimtelijke ontwikkeling negatieve effecten op deze soorten heeft, is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Situering plangebied

Het plangebied is op onderstaande kaart (figuur 3.1) aangegeven. Het plangebied ligt westelijk van de vesting Naarden. Het plangebied maakt onderdeel uit van een bestaand woongebied. Het gebied is in het verleden bebouwd geweest en heeft nu het uiterlijk van een parkje (zie onderstaande foto's). Het plangebied maakt geen onderdeel uit van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 of de Ecologische hoofdstructuur.

De Natura 2000-gebieden Naardermeer en Gooimeer liggen op een dermate grote afstand dat er geen ecologische relaties bestaan tussen het plangebied en de natuurwaarden van deze beschermde gebieden (figuur 3.2).

Figuur 3.1: Ligging van het plangebied (in het rood).

Figuur 3.2: Het plangebied behoort niet tot de EHS (groen) of de Natura 2000-gebieden (lichtblauw) (bron: Structuurvisie Noord-Holland, 2011)

Enkele foto's van het plangebied.

3.2 Toekomstige situatie

Op het terrein waar de Bekkersschool heeft gestaan, zullen woningen ontwikkeld worden. Het terrein ligt aan de Van Limburg Stirumlaan, de Van Hogendorpstraat en een stukje aan de Meerstraat. Het plangebied is opgeknipt in twee delen. Op deelperceel I worden zes (huur) appartementen gerealiseerd en op deelperceel II worden tien rijenwoningen, zes 2-onder-1-kap woningen en het garagehof gerealiseerd.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken, worden alle bomen en struiken verwijderd. Op het terrein is een grote Linde aanwezig die gehandhaafd wordt.

(bron: naarden.nl).

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen;

- een bureaustudie
- een terreinbezoek

4.1 Bureaustudie natuurwaarden

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het projectgebied voorkomen zijn de landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. De 'Atlas van de natuur in de vechtstreek' van het Landschap Noord-Holland (Melman *et al.*, 2005) geeft de meest geschikte informatie aangevuld met de verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels' (Scharringa 2010), de 'Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen' (Herder 2010) en de 'Verspreiding van de Noord-Hollandse Flora' (www.landschapnoordholland.nl). Op basis van deze bronnen ontstaat een compleet beeld van de aanwezige natuurwaarden.

Op basis van deze verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is middels een terreinbezoek nagegaan of deze soorten mogelijk ook in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen. Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent namelijk niet perse dat deze soorten zich in de omgeving van het projectgebied bevinden. Het projectgebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het projectgebied.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Bureaustudie

Op grond van de uitgevoerde bureaustudie is geconstateerd dat er nabij het plangebied verschillende soorten vleermuizen voorkomen (Melman et al., 2005). Tevens komt er in de omgeving van Naarden Vesting een aantal strikt beschermde amfibieën en reptielen (ringslang) voor (Herder, 2010).

5.2 Terreinbezoek

Het plangebied is bezocht op 2 april 2012 door een deskundig ecooloog van Oranjewoud. Hierbij is de rode begrenzing, zoals aangegeven in figuur 3-1, aangehouden.

Op basis van de bureaustudie en de aangetroffen biotopen is een beeld verkregen van het voorkomen van beschermde soorten. De volgende biotopen zijn aangetroffen:

- struweel en beplanting
- gazon

Hieronder volgt een beschrijving van de aanwezige biotopen en de beschermde soorten die kunnen worden verwacht.

Struweel en beplanting

Het terrein bestaat uit grasland afgewisseld met bomen, boomgroepen en struwelen. Er staan diverse los staande inlandse en uitheemse bomen op het terrein. Enkele bomen zijn deels begroeid met klimop. Het projectgebied wordt gebruikt als speelterrein en uitlaatplaats voor honden. De aanwezige struwelen bestaan uit braam, brandnetel, hondsroos, meidoorn, spaanse aak en liguster. In de noordelijke hoek van het terrein is een speeltuin aanwezig. Gedurende het veldbezoek zijn diverse soorten vogels waargenomen. Op twee verschillende locaties waren eksters bezig met een nest te bouwen. Verder zijn soorten als tjiftjaf, putter, boomkruiper, huismus en groenling gehoord en/of waargenomen.

Gazon

Het projectgebied bestaat grotendeels uit gazon. De grasvelden worden gebruikt als speelterrein en redelijk intensief gemaaid. De floristische waarde van het terrein is beperkt. Groeiplaatsen van beschermde flora zijn niet te verwachten binnen het projectgebied gezien het ontbreken van daarvoor geschikt biotoop, zoals vochtige slootkanten.

Zoogdieren

Het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuissoorten die in het stedelijk gebied voorkomen. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3-soorten); te verwachten soorten zijn algemene soorten als Gewone dwergvleermuis of Laatvlieger. Dergelijke soorten verblijven overdag in een gebouw in de omgeving en kunnen het plangebied gebruiken als een deel van hun foerageergebied. Het plangebied is ongeschikt voor deze soorten als verblijfplaats aangezien er geen geschikte verblijfslocaties aanwezig zijn (oude gebouwen met spouwmuur en dakpannen daken). De aanwezige bomen op het plangebied zijn niet geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen zoals de Rosse vleermuis. De aanwezige bomen zijn te jong en hebben niet de geschikte holten en spleten die noodzakelijk zijn voor boombewonende vleermuizen. Het plangebied is verder geschikt leefgebied voor een aantal algemene zoogdiersoorten, zoals enkele soorten muizen, mol, konijn en egel.

Amfibieën en reptielen

Voor amfibieën en reptielen heeft het plangebied geen bijzondere waarde. Er is geen sloot, vijver of poel op het plangebied aanwezig. Op het land levende amfibieën zoals de Gewone pad zullen wel op het

plangebied kunnen voorkomen, aangezien er voldoende struweel en foerageergebied voor deze soort aanwezig is.

Vogels

Voor diverse vogelsoorten is het plangebied een geschikt broed- en foerageergebied. De hoge bomen en struwelen zijn geschikt broedgebied voor allerlei soorten zangvogels, lijsterachtigen, duiven en mezen. Jaarrond beschermde vogelnesten (zie tabel 2.1) zijn niet op het plangebied aanwezig. De huismus is ten tijde van het veldbezoek waargenomen in een struweeltje langs de Van Hogendorplaan. Het is waarschijnlijk dat deze soort broedt in de bebouwing of een nestkastje aan de Van Hogendorplaan. Het plangebied biedt zelf geen geschikte nestlocaties (nestkasten of natuurlijke boomholten). De aangetroffen eksternesten behoren tot de categorie 5 nesten op de lijst met jaarrond beschermde nestlocaties. Deze nestlocaties zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Flora

Het aanwezige gazon en struweel is niet geschikt voor beschermde tabel 2 of 3 soorten uit de Flora- en faunawet. De vegetatie in en onder de struwelen wordt gekenmerkt door voedselminnende en concurrentiekrachtige soorten als brandnetel, kleeftkruis en braam. Het gazon wordt gemaaid en bestaat uit algemene soorten.

Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Het plangebied is ongeschikt terrein voor beschermde soorten uit deze soortgroepen. De locatie kent geen kenmerkende en bijzondere waarden waaraan de veelal beschermde vlinders en/of libellen afhankelijk zijn voor hun voorkomen.

In onderstaande tabel is een indicatieve lijst opgenomen van te verwachten beschermde soorten op het plangebied.

Tabel 5-1. Indicatieve lijst van beschermde soorten in het plangebied (literatuur + terreinbezoek).

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn Bijlage II/IV;	Rode lijst (nov. 2004)
Zoogdieren				
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X 1	-	-
Bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	X 1	-	-
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X 1	-	-
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	X 1	-	-
Mol	<i>Talpa europaea</i>	X 1	-	-
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X 1	-	-
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X 3	Bijlage IV, HR	-
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	X 3	Bijlage IV, HR	-
Amfibieën				
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X 1	-	-
Vogels				
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	-	-	Rode lijst en Jaarrond beschermde vogelnest (categorie 1-4)

Verklaring afkortingen in kolommen:

X = soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
beschermingsregime AMvB art.75

1 = soort tabel 1

2 = soort tabel 2

3 = soort tabel 3

HR = Habitatrichtlijn

KW = Kwetsbaar

5.3 Conclusie Natuurwaarden

Uit de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied beschermde soorten voor kunnen komen (zie tabel 5-1). Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en enkele beschermde soorten. Gebouwbewonende vleermuizen uit de omgeving kunnen het plangebied gebruiken om te foerageren. De huismus is waargenomen op de rand van het plangebied, deze soort zal echter niet binnen het plangebied broeden.

Algemene soorten

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van Tabel 1, te weten: bosmuis, bosspitsmuis, huisspitsmuis, egel, konijn en gewone pad, geldt sindsdien een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Strikt beschermde soorten

Voor strikt beschermde soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet - Tabel 3: gewone dwergvleermuis en laatvlieger geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing nodig indien verbodsbepalingen worden overtreden.

Indien de werkzaamheden effect hebben op de bovengenoemde soorten uit Tabel 3 is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan vier criteria (zwarte toets):

- 1) In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- 2) Is er een wettelijk belang?
- 3) Is er een andere bevredigende oplossing/alternatief?
- 4) Komt de gunstige staat van instandhouding in het geding?

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle vier moet voldaan zijn).

Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermde soorten kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Dit geldt niet voor de **huismus** die is opgenomen in categorie 2 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EL&I, 2009). Het onderbrengen van deze soort op deze lijst geeft aan dat een vaste rust- en verblijfplaats van deze vogelsoort jaarrond beschermd is. De functionaliteit van de rust- en verblijfplaats moet in de plannen gewaarborgd blijven door het nemen van mitigerende maatregelen.

6 Toetsing aan natuurwetgeving

6.1 Effecten op de beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet in, of in de buurt van, een Natura 2000-gebied. Het plangebied maakt evenmin onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of een ecologische verbindingszone. Derhalve is een toetsing van de beoogde ontwikkeling aan de gebiedsbeschermende wetten en regelgeving niet relevant.

6.2 Effecten op beschermde soorten

Uit de bureaustudie en het veldbezoek is naar voren gekomen dat ter plaatse van het plangebied (strikt) beschermde soorten voorkomen. In deze paragraaf worden de mogelijke effecten beschreven van de herinrichting van het terrein voor de aanwezige soortgroepen.

6.2.1 Vogels

De aanwezige struwelen en bomen zijn geschikte broedplaatsen voor algemene broedvogelsoorten. Indien de kap van de begroeiing plaatsvindt in het broedseizoen (globaal de periode maart - juli) dan worden de aanwezige broedende vogels verstoord. Alle broedende vogels zijn gelijk beschermd. Wettelijk gezien is het niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Derhalve is een juiste planning van dergelijke werkzaamheden noodzakelijk. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd wordt voorkomen dat broedende vogels worden verstoord.

Er zijn op het plangebied geen nesten aanwezig die jaarrond beschermd zijn. De jaarrond beschermde nesten (zie tabel 2-1) zijn met name van roofvogelsoorten en koloniebroeders; het voorkomen van dergelijke nesten op het plangebied kan worden uitgesloten. De huismus verblijft op en in de omgeving van het plangebied maar broedt er niet. Nieuwbouwhuizen zijn in het algemeen ongeschikt voor de huismus als broedgebied. De bouwwijze is dermate modern dat geschikte broedlocaties in de nieuwe gebouwen ontbreken. Om een positieve bijdrage te leveren aan het leefgebied van deze beschermde soort is het raadzaam om mitigerende maatregelen te nemen. Het openbaar groen in het plan dient geschikt te zijn voor de huismus, daarnaast is het raadzaam om nestlocaties aan te bieden in de vorm van nestkastjes of daarvoor geschikte dakpannen.

De gunstige staat van instandhouding van de op het terrein voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de ontwikkeling. De vegetatie dient gekapt te worden op het moment dat er geen vogels meer broeden (herfst of winter).

6.2.2 Zoogdieren

De start van de bouwwerkzaamheden en het bouwrijp maken van het terrein kan met name schade veroorzaken aan kleine zoogdieren zoals muizen en spitsmuizen. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten. Ze kunnen zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven geen van alle in kolonies. Door de solitaire levenswijze en de hoge reproductiesnelheid zal de schade beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt niet in het gedrang.

Grotere zoogdieren als konijn en egel hebben grote leefgebieden en zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is voldoende geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze soorten. Effecten op populatieniveau van deze soorten worden niet verwacht.

De gunstige staat van instandhouding van voorkomende en verwachte zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

Vleermuizen

Negatieve effecten op vleermuizen binnen het projectgebied zijn uit te sluiten. Het plangebied ligt aan de rand van de begroeiing van Naarden vesting. De hier aanwezige waterpartijen, rietkragen, boomlanen en boomgroepen zijn uitermate geschikt voor vleermuizen om te foerageren. Het plangebied maakt hier van een marginaal onderdeel uit; het is geen unieke foerageerlocatie en de omvang is zeer beperkt in vergelijking met de aangrenzende groengebieden. Op het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die als vaste vliegrouwe voor vleermuizen kunnen fungeren. De aanwezige beplanting maakt geen onderdeel uit van een lijnvormige structuur die een schakel vormt tussen verblijfplaats van bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en de omgeving van Naarden vesting. Het verwijderen van het groen en het bebouwen van het terrein, zal gezien het geringe oppervlakte en het ruime voorkomen van optimale foerageergebieden in de directe omgeving, niet resulteren in negatieve effecten op eventueel aanwezige vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de woonwijk nabij het plangebied.

De gunstige staat van instandhouding van de in de omgeving voorkomende vleermuizen zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

6.2.3 Amfibieën en reptielen

De gewone pad verblijft mogelijk binnen het projectgebied. Padden overwinteren op land in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen. Indien de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode worden uitgevoerd is de schade beperkt. Door het verwijderen van struweel en grasvelden verdwijnt ook een deel van het landbiotoop (overwinteringsplaats) van deze amfibie. Indien het leefgebied ongeschikt wordt gemaakt voor aanvang van de overwinteringsperiode (september - oktober) wordt schade aan overwinterende exemplaren voorkomen. De ingreep heeft geen effect op populatieniveau. Effecten op reptielen zijn uit te sluiten aangezien het voorkomen daarvan in het plangebied uitgesloten kan worden.

De gunstige staat van instandhouding van algemene amfibieënsoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

6.2.4 Planten

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde flora aangezien deze niet op het plangebied zijn te verwachten.

De gunstige staat van instandhouding van beschermde flora zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

6.2.5 Overige beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde soorten uit de soortgroepen, dagvlinders, vissen, libellen en ongewervelden. De beschermde soorten uit deze soortgroepen zijn niet aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen zijn niet geschikt voor beschermde soorten uit deze soortgroepen.

De gunstige staat van instandhouding van overige beschermde soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusie

Kort samengevat is het resultaat van de natuurtoets dat zich ter hoogte van het projectgebied maar in beperkte mate beschermde flora en fauna aanwezig is. Het plangebied is geschikt leefgebied voor algemeen beschermde zoogdiersoorten (zoals muizen, egel en konijn). Daarnaast vormt het een landbiotoop voor algemeen beschermde amfibieënsoorten en is het een leef- en broedgebied voor diverse soorten vogels. Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. Dat er verblijfplaatsen van strikt beschermde vleermuizen op het plangebied voorkomen is uit te sluiten. Het omvormen van het plangebied in een woonwijkje heeft geen negatief effect op de gunstige staat van eventueel in het plangebied voorkomende foeragerende vleermuizen. Evenmin heeft het een negatief effect op een vaste vliegroute. Op het plangebied zijn geen vogelnesten aanwezig die jaarrond zijn beschermd (categorie 1-4).

Aangezien op het terrein in het voorjaar wel diverse broedende vogels zijn te verwachten, dient hiermee in de planning en uitvoering rekeningen te worden gehouden. Het kappen van bomen en het verwijderen van struweel dient bij voorkeur in de periode augustus - oktober plaats te vinden. Dit is de meest gunstige periode voor de eventueel aanwezige, overwinterende amfibieën (gewone pad) en zoogdieren (egel) en broedvogels. Er mag in geen geval begroeiing gedurende het voorjaar verwijderd worden zonder ecologische inspectie vooraf.

Tijdens het bouwrijp maken van het terrein zullen er negatieve effecten optreden op een aantal algemene, beschermde soorten door. Door een zorgvuldige werkwijze en het nemen van mitigerende maatregelen (juist planning) kan schade worden voorkómen en blijven negatieve effecten beperkt. Voor de effecten op de algemeen voorkomende, maar beschermde soorten (uit tabel 1 van de Flora- en faunawet) hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling.

7.2 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (strikt) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

8 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3e herziene druk.

Herder, J. 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Melman *et al.*, 2005. Atlas van de Natuur in de Vechtstreek. Landschap Noord-Holland. Castricum juli 2005.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Provincie Noord-Holland 2010. Ecologische hoofdstructuur Noord-Holland. Stand van zaken, Herijking en Toekomst. Haarlem maart 2010.

Provincie Noord-Holland 2010. Beheerplan 2010.

Scharringa C.J.G. et al. 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels. Samenwerkende Vogelwerkgroepen (SVN) Landschap Noord-Holland.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Van 't Veer en Hoogeboom, 2009. Atlas van de Natura 2000 Kustgebieden van Noord-Holland

Internet:

www.ravon.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuur-monumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied.

Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 diersoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde diersoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of op andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

S

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plan-gebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos, algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van EL&I, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.